

Danslandet Brasilien

Fart, fest och massor av folk på världens största dansfestival

I södra Brasilien är det sval vinter i juli och då äger världens största dansfestival rum i halvmiljonstaden Joinville, vid Atlantkusten 90 mil sydväst om Rio. Sanna Mansikkaniemi var med om omtumlande upplevelser på Brasiliens två viktigaste dansfestivaler.

Även om det som ofta associeras med Brasilien är samba, fotboll och avslappat tropiskt strandliv, finns inga spår av detta i Brasiliens två viktigaste dansfestivaler: Indaiatuba som i år ägde rum 7-17 juli och Joinville 18-28 juli. Snarare är det klassisk balett och modern dans som står i fokus i den lagom varma brasilianska vintern där dagstemperaturen håller sig kring 10-15 grader.

Joinville firade kvartssekel

I år firade festivalen i Joinville sitt 25:e jubileumsår på rakan, och festivalens ledning är verkligen stolt över sina många deltagare. Under överinseende av Guinness World Records utnämndes Joinville till världens största dansevenemang 2005. Den samlade publiksiffran genom åren är inte mindre än 2 500 000. Under detta kvartssekel har därtill 3 800 danskompanier och 90 000 dansstudenter och yrkesverksamma besökt festivalen. Till årets festival hade 200 danskompanier valts ut för att visa upp inte mindre än 1378 koreografier under 170 föreställningstimmar för en samlad publik på 200 000 personer.

– Vi vill inte längre växa till storleken, utan i kvalitet, berättar ordförande för Instituto Festival de Dança, Ely Diniz da Silva Filho.

– Festivalen är som ett stort paraply som spänner över många olika aktiviteter. Somliga viktigare än andra, men det viktigaste är att visa upp mångfalden inom dansen för publiken.

Festivalledningen finns i Centreventos Cau Hansen, ett kulturcentrum med en

Cecília Kerche och Vitor Luiz från Teatro Municipal do Rio de Janeiro på Joinvillefestivalens stora 25-årsjubileumsgala. Foto: Amir Sfair Filho.

arena på 4 300 platser där publiken även kunde följa vad som rörde sig på scenen på två stora skärmar. Här var stämningen på topp varje kväll, och man varken sparade på föreställningarnas glans, musikens volym eller på intensiteten i publikjublet.

Under den första kvällen gick en fantastisk dröm i uppfyllelse för festivalen: Michail Barishnikov och hans unga kompani Hell's Kitchen Dance gav en föreställning på Centreventos arena. Varje år ser man till att bjuda in åtminstone ett kompani med världsrykte. 1995 kom Bolsjojbaletten till Joinville. Uppskattningen var ömsesidig och mötet ledde till att det 2002 grundades en systemskola med namnet Escola do Teatro Bolshoi no Brasil.

Precis som den gången dansundervisningen startades i Moskva 1773 vid dåvarande Petrovskijteatern och man utgick från undervisning av föräldralösa barn, har man inspirerats till ett socialt program på Bolsjojsskola i Joinville och hälften av eleverna kommer från fattiga familjer.

Stämningen på Centreventos, var särskilt elektrifierad, under de åtta tävlingskvällarna. De flesta tävlade i klassisk balett, modern dans, streetdance, jazz, stepdans eller folkdans (danças populares), men av ljudnivån från publiken att döma var streetdance den absolut populäraste

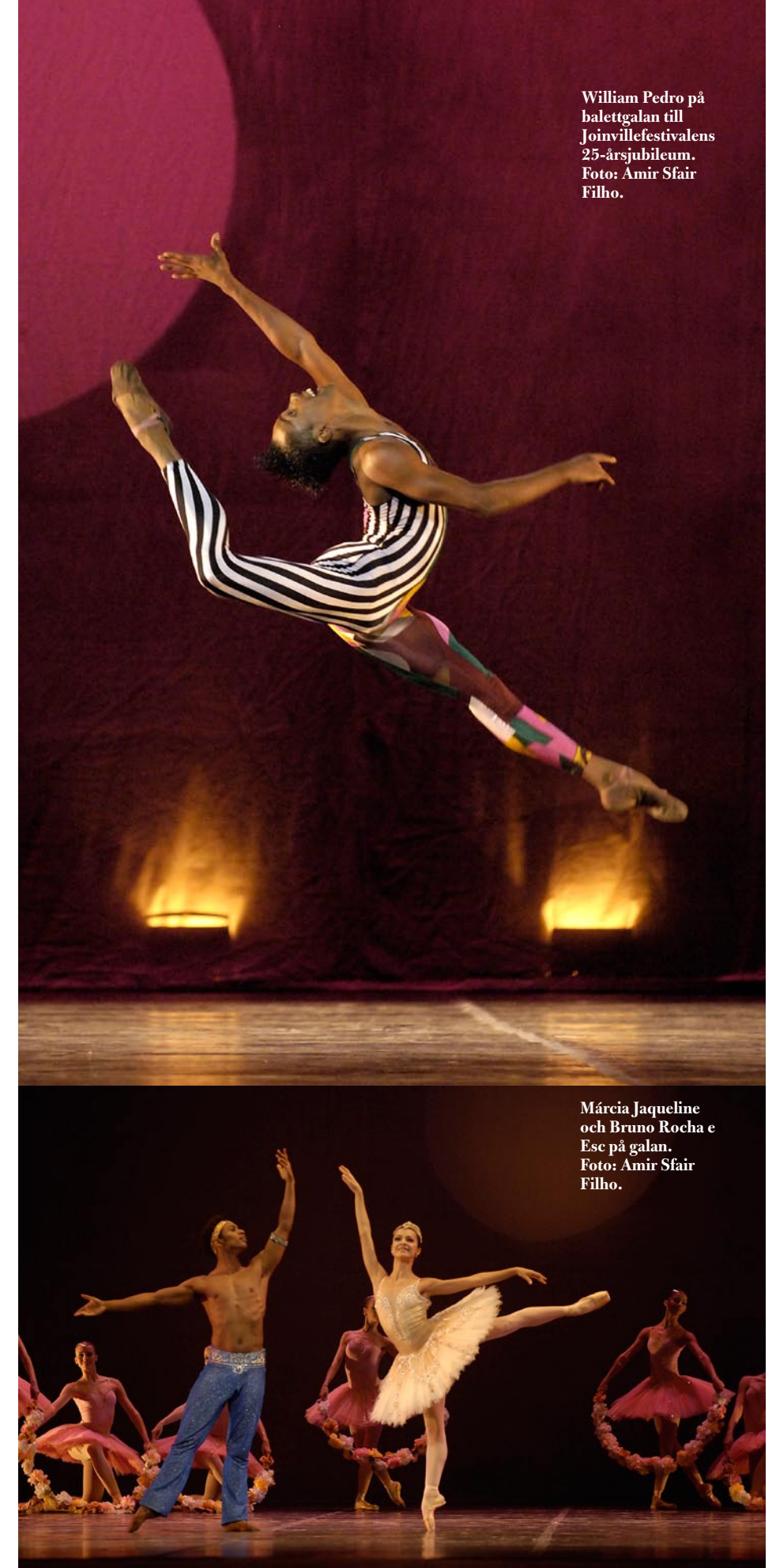
”1995 kom Bolsjojbaletten till Joinville. Uppskattningen var ömsesidig och mötet ledde till att det 2002 grundades en systemskola med namnet Escola do Teatro Bolshoi no Brasil.”

dansformen. Den sista festivaalkvällen hyllades alla vinnarna.

Vid en galakväll kom brasilianska världsstjärnor till sin rätt på hemmaplan. Många av dem har Joinville att tacka för sina internationella karriärer. Luften stod still när Fernanda Oliveira och Fabian Reimair från English National Ballet, William Pedro från Béjart Ballet Lausanne och Cecília Kerche och Vitor Luiz från Teatro Municipal do Rio de Janeiro skapade oförglömliga minnesstunder. Några av de senaste årens vinnare och studenter från Escola do Teatro Bolshoi no Brasil och Maria Olenewas skola i Rio de Janeiro deltog även i galan.

På Teatro Juarez Machado med 400

William Pedro på baletgalan till Joinvillefestivalens 25-årsjubileum. Foto: Amir Sfair Filho.

Márcia Jaqueline och Bruno Rocha och Esc på galan. Foto: Amir Sfair Filho.

Mariana Dias och Martin Chaix.
Foto: Amir Sfair Filho

platser, i anslutning till Centreventos, gavs moderna dansföreställningar samt evenemanget *Meia Ponta*, ett forum för de yngsta deltagarna på 10-12 år. Under *Meia Ponta*, som betyder halvtå på portugisiska, gavs avslutningsvis en bejublad föreställning av Michail Fokins *Chopiniana* dansad av elever från Escola do Teatro Bolshoi no Brasil.

Dansforskning och workshops

På Mostra de Dança Contemporânea gavs även utrymme för konstnärliga experiment. Andréa Jabor och Ricky Seabra från Rio de Janeiro kombinerade dans, performance och video och skapade en märklig visuell värld genom att filma bilder på en skivtallrik. Brasiliansk folklöre var inspirationskälla till Clebio Oliveira's kompani från Rio de Janeiro. Renato Vieira från Rio de Janeiro

”Det pågick föreställningar på utomhusscener runtom på gator, torg och shoppingcenter. Till och med sjukhus och fabriker besöktes av dansare.”

och Rodrigo Quick från Minas Gerais gav mer asketiska föreställningar.

Under festivalen pågår kurser, workshops och seminarier med berömda lärare för både dansstudenter och redan yrkesverksamma. Bland annat ett forskarseminarium kring

dansens semiotik. Mångsidigheten inom hip hop-kulturen presenterades på Encontro das Ruas som organiserades för andra året i rad. B-boys battlade samt DJ's, MC's och graffitimålare tog över scenen. I Centreventos fanns även en mässa som sålde alla möjliga produkter inom dans, naturligtvis även den allra största i Latinamerika.

Festivalen har utvecklats till ett pedagogisk projekt som även mobiliserar föräldrar och barn i Joinvilles skolor. Det pågick föreställningar på utomhusscener runtom på gator, torg och shoppingcenter. Till och med sjukhus och fabriker invaderades av

En av många moderna utövare.
Foto: Amir Sfair Filho

dansare. Många kompanier hade rest långväga enkom för att uppträda på dessa öppna scener, långt bortom glamouren på Centreventos arena.

Kontakten med gamla Europa

För fyra fyra år sedan inleddes ett samarbete med en av Frankrikes viktigaste dansfestivaler: Biennale de Lyon. Joinvilles vinnande koreografer får förmånen att besöka bienalen i Lyon och nytt för i år är kontakterna med danstävlingen Prix de Lausanne. En av Joinvilles dansare valdes att delta i en semifinal i den argentinska staden Córdoba.

Det starka intresset för klassisk balett på brasilianska dansfestivaler till trots, finns bara ett enda professionellt klassiskt balettkompani i

Brasilien på Theatro Municipal do Rio de Janeiro. Istället förser Brasilien omvärlden med många fantastiska klassiska dansare.

Brasiliens starka traditionella kultur gav en särskild accent åt stepp och modern dans, även om ännu mer lokalfärg skulle varit önskvärd på festivalen.

Som europé var det märkligt att se att keltiska danser var den dominerande kategorin bland folkdanserna, där även tyska, polska och ryska danser ingick. Man vårdar sig om sina europeiska rötter i södra Brasilien.

Staden Joinville grundades 9 mars 1851 i samband med att 118 invandrare kom

från Tyskland och Schweiz samt 74 från Norge. Den norska kulturen märks inte av på festivalen i Joinville, men det dansas gärna tyska folkdanser med umpa-musik och tillhörande scenografi i form av en kossa i papp.

På Brasiliens näst största dansfestival i Indaiatuba, cirka 10 mil norr om São Paulo hölls för 15:e gången en stor national danstävling.

Jättelik danstävling

Organisationen bakom denna så varmhjärtade festival Instituto Passo de Arte har sedan maj månad arrangerat kvaltävlingar i Brasiliens många delstater. Under elva dagar fick 3.200 olika dansare visa sina föreställningar i många dansstilar, delta i kurser eller i den spännande tävlingen, då publiken uppgick till 10 000 personer.

Marisa Pivetta som leder Instituto Passo de Arte, representerar även Youth American Grand Prix i New York och ansvarar för uttagningen av brasilianska dansare som deltar i denna tävling i New York varje år i maj månad:

– Vi ser till att högklassiga fackmän, lärare och föreställningar sprids till olika delar av

landet och vi hoppas, att frukterna av detta utbyte kan skördas framöver, säger Marisa Pivetta.

– Alla har ännu inte möjligheter att få se riktiga dansföreställningar på en lämplig scen. Därför är vårt arbete väldigt viktigt.

Det är verkligen imponerande att se alla dansarna på de båda festivalerna, oberoende av deras stilarter. Alla besitter otroliga rörelsekvaliteter och har en imponerande talang för flexibla, snabba, graciösa och spontana rörelser. De hyser också en stark glädje för att uppträda och visa upp det allra bästa de förmår med stor inlevelseförmåga. Här dansas det som om det var det allra viktigaste som fanns att göra på jorden. Trots att bara en liten del av alla dansare har möjligheter att leva på sin konst. I Brasilien kommer verkligen dansen från hjärtat trots alla brister på möjligheter och pengar.

Tindaro Silvano, en berömd brasiliansk koreograf och danslärare var min guide som kunde öppna alla dörrar i brasilianska festivalsammanhang. I år arbetade han dessutom som coach på festivalen Indaiatuba samt i juryn som följde alla tävlingar och delade ut specialpriser i Joinville. Det var imponerande att se hur samtliga inom

Även seniorer uppträdde inom jazzdans, här från Laboratório de Dança Fernanda Araujo.
Foto: Alceu Bett

dansbranschen i Brasilien tog sitt arbete med så stort allvar och hängivenhet. Man kan bara hoppas på att det även utvecklas ett vidare konstnärligt utbyte med Skandinavien.

SANNA MANSIKKANIEMI

Se vidare Festival de Dança Joinville www.festivaldedanca.com.br samt Passo de Arte, Indaiatuba www.passodearte.com.br

Jazzdansare i spegeldans.
Foto: Alceu Bett